

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 11 lutego 2020 r.

ZP-NKWR.431.2.6.2020.GK

Pani
Katarzyna Mazur - Żyła
Dyrektor
Placówki
Opiekuńczo - Wychowawczej
Siemacha Spot 24/7
we Wrocławiu

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 27 - 29 stycznia 2020 r. na podstawie art. 122 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1111 ze zm.) zwanej dalej „ustawą”, kontrolerzy Grzegorz Kownacki - inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu kontrolerów oraz Emilia Molska - Kaźmierczak - inspektor wojewódzki, przeprowadzili kontrolę problemową w trybie zwykłym w placówce opiekuńczo – wychowawczej Siemacha Spot 24/7 przy ul. Hercena 14/3 we Wrocławiu, dalej zwanej „Placówką”.

Przedmiot kontroli obejmował działalność Placówki w zakresie przestrzegania praw dziecka, zasadności pobytu dzieci w placówce opiekuńczo - wychowawczej oraz zgodność zatrudniania pracowników z wymaganymi kwalifikacjami.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 13 grudnia 2019 r. przez Wicewojewodę Dolnośląskiego Planem kontroli na I półrocze 2020 r.

W okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 stycznia 2019 r. do dnia 27 stycznia 2020 r. funkcję Dyrektora kontrolowanej jednostki pełniła Pani Katarzyna Mazur - Żyła, odpowiedzialna za realizację zadań w ocenianych obszarach.

W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowościami, których przyczyną jest błędna interpretacja przepisów. Uzasadnieniem oceny jest ustalony stan faktyczny i prawny. Stwierdzone nieprawidłowości nie spowodowały

skutków dla kontrolowanej działalności w aspekcie finansowym, jednak miały one bezpośrednie przełożenie na poprawność i skuteczność wykonania ustawowych zadań.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli pod numerem 1. Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, oświadczeń złożonych przez Panią Katarzynę Mazur - Żyłę, oględzin obiektu, składników majątku kontrolowanej jednostki, obserwacji dzieci umieszczonych w Placówce oraz indywidualnych rozmów z nimi.

Ileokroć w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym jest mowa o „rozporządzeniu” należy przez to rozumieć rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz.U. 2011, poz. 1720).

W toku przeprowadzonych czynności ustalono:

Zgodnie z decyzją Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-IS.9423.1.2012 z dnia 7 stycznia 2012 r. (z późn. zm.), kontrolowana jednostka jest placówką opiekuńczo – wychowawczą typu socjalizacyjnego z regulaminową liczbą 10 miejsc. W dniu kontroli w Placówce umieszczonych było 9 dzieci.

Placówka funkcjonowała na podstawie „*Regulaminu Organizacyjnego placówki opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego Siemacha Spot 24/7 mieszczącej się we Wrocławiu przy ul. Hercena 14/3*”, zatwierdzonego w dniu 22 lutego 2017 r. przez Dyrektora Zarządzającego Stowarzyszenia SIEMACHA z siedzibą w Krakowie i wprowadzonego w życie przez Dyrektora Placówki.

Dalsza część postępowania kontrolnego ujawniła, iż zgodnie z § 2 ust. 1 i § 8 ust. 1 pkt 1- 5 rozporządzenia, wychowankowie posiadali skierowanie do Placówki oraz wymaganą dokumentację tj. odpisy aktów urodzenia, odpisy aktów zgonu w przypadku śmierci rodzica, orzeczenia sądu, dokumentację szkolną i medyczną oraz dotyczącą prowadzonej pracy z rodziną i jej rezultatów. Na podstawie przedłożonej w Placówce w trakcie kontroli dokumentacji, w 2 przypadkach dotyczących rodzeństwa K.S. i W.S. stwierdzono brak zasadności pobytu dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Powyższe wynikało z wadliwie wydanych przez Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrocławiu skierowań z dnia 8 października 2018 r. znak: DIPZ.4100.89.2018.AS (dot. dziecka K.S.) oraz DIPZ.4100.90.2018.AS (dot. dziecka W.S). Powyższe skierowania zostały wydane na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Krzyków, III Wydział Rodzinny i Nieletnich z dnia 11 kwietnia 2018 r. Sygn. akt III Nsm 185/17. Zaznaczyć należy,

iż z przedmiotowego postanowienia sądu jasno wynikało, iż małoletnich należało umieścić „(...) w rodzinnej pieczy zastępczej”. Przyczyny zaistnienia stwierdzonej nieprawidłowości będą przedmiotem dalszego postępowania wyjaśniającego w postaci bezpośredniego zwrócenia się tutejszego organu do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrocławiu, odpowiedzialnego za realizację postanowień sądu i prawidłowe kierowanie dziećmi do pieczy zastępczej.

(dowód: akta kontroli str. 21-45)

Analizując przestrzeganie przez kontrolowaną jednostkę przepisów art. 136, art. 137 i art. 138 ust. 1 ustawy dotyczących organizacji i dokonywania okresowej oceny sytuacji dziecka w Placówce stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą zorganizowano dwa zespoły do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka. Ocenie poddano działalność zespołów, których posiedzenia odbyły się w dniach 27 maja 2019 r. i 25 listopada 2019 r.

Zespół dokonywał oceny sytuacji dziecka realizując wskazane ustawowo cele, z wyłączeniem sytuacji powodujących brak zasadności takiego działania np. informowania sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w placówce działającej na podstawie przepisów dotyczących prawa oświatowego, działalności leczniczej lub pomocy społecznej.

W trakcie kontroli stwierdzono 2 sytuacje dotyczące małoletnich W.N. i D.S. w postaci niezaprośzenia przedstawiciela ośrodka adopcyjnego na posiedzenie zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, pomimo okoliczności w postaci uregulowanej sytuacji prawnej dzieci. W świetle obowiązujących przepisów powyższe uznaje się za nieprawidłowość. Wobec pozostałych dzieci spełniając wskazanie art. 137 ust. 1 ustawy, każdorazowo o terminie posiedzeń w sprawie okresowej oceny sytuacji dziecka Placówka powiadamiała wszystkie osoby, których udział został określony przez ustawodawcę jako obligatoryjny, z wyłączeniem sytuacji wskazujących, iż osoby te nie istniały np. brak asystenta rodziny z uwagi na niekorzystanie przez rodzinę z takiej formy wsparcia lub brak zasadności udziału przedstawiciela ośrodka adopcyjnego w posiedzeniu w sprawie oceny sytuacji dziecka, którego sytuacja prawna nie była uregulowana umożliwiając jego przysposobienie, a także w odniesieniu do rodziców, których sąd pozbawił władzy rodzicielskiej, lub też zapraszania na posiedzenie lekarza i pielęgniarki w wyniku zasadność takiego działania. Pamiętać należy każdorazowo, iż dbałość o skuteczność powiadomienia nie stanowi jedynie formalnego spełnienia ustawowego wymogu, a leży w istotnym interesie dziecka. Do udziału w posiedzeniu zespołu zapraszano także przedstawicieli: sądu właściwego ze względu na miejsce położenia placówki, ośrodka pomocy społecznej, instytucji oświatowych.

We wszystkich przypadkach sporządzono wnioski o zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce i przekazano je do właściwego sądu. Częstotliwość posiedzeń zespołów była zgodna z wytycznymi ustawy, tj. organizowano je nie rzadziej niż co pół roku.

(dowód: akta kontroli str. 46-49)

W trakcie kontroli stwierdzono, iż w 1 przypadku Dyrektor Placówki nie zgłosił do ośrodka adopcyjnego informacji o przebywającym w tej Placówce dziecku z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla niego rodzin przysposabiających, co stanowi nieprawidłowość. Fakt ten został dokonany dopiero w dniu 29 stycznia 2020 r. tj. w trakcie kontroli, w wyniku podjęcia przez Dyrektora działalności naprawczej w tym zakresie. Pamiętać należy, iż spełnienie wymogu nałożonego art. 100 ust. 4 ustawy na dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej jest obowiązkiem obligatoryjnym. Z wyjątkiem 1 sytuacji stanowiącej uchybienie terminu, o którym mowa w art. 100 ust. 4a ustawy, Dyrektor składał w terminie 18 miesięcy od dnia umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej do właściwego sądu wniosku wraz z uzasadnieniem o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem zbadania zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej. Do wniosków dyrektor placówki opiekuńczo - wychowawczej nie dołączył opinii gminy lub podmiotu prowadzącego pracę z rodziną. Powyższe uznane zostało za nieprawidłowość.

Analiza akt osobowych dotyczących spełnienia przez Dyrektora Placówki oraz osób pracujących z dziećmi wymogu w obszarze kwalifikacji zawodowych, o których mowa w art. 97 ust. 3, art. 98 ust. 1 i ust. 3 oraz art. 99 ust. 5 ustawy, potwierdziła ich zgodność w przedmiotowym zakresie za wyjątkiem obszarów związanych z zatrudnieniem osoby na stanowisku psychologa - wychowawcy (stanowisko określone w umowie o pracę). Analiza akt w zakresie przedmiotowej sprawy wykazała, iż osoba ta posiadała wykształcenie wyższe kierunkowe tj. psychologia i złożyła wymagane prawem informacje w zakresie art. 98 ust. 3 pkt 1 - 4 ustawy. Zaznaczyć należy, iż zaświadczenie lekarskie potwierdzające brak przeciwwskazań do wykonywania pracy w placówce opiekuńczo-wychowawczej dotyczyło stanowiska wychowawcy, co powoduje nieprawidłowość w kontekście zatrudnienia opisywanej osoby na stanowisku psychologa. W świetle powyższego, koniecznym jest uregulowanie kwestii zatrudnienia osoby pracującej z dziećmi w placówce opiekuńczo – wychowawczej na stanowisku psychologa – wychowawcy, w zakresie jednoznacznego wskazania stanowiska w dokumencie regulującym stosunek zatrudnienia tej osoby. Ponadto winny być spełnione wymagania kwalifikacyjne dotyczące posiadania przez tę osobę zaświadczenia lekarskiego adekwatnego do wykonywanej pracy na danym stanowisku. Zaznaczyć należy, iż w art. 98 ust. 1 ustawy jasno określono katalog osób pracujących z dziećmi w placówce opiekuńczo – wychowawczej,

nie wskazując możliwości tworzenia stanowisk łączonych typu psycholog - wychowawca. Powyższe uzasadnione jest celowością takiego działania ustawodawcy, prowadzoną pracą z dzieckiem w placówce opiekuńczo - wychowawczej i specyfiką zadań przypisanych poszczególnym stanowiskom, wynikających z przepisów prawa powszechnie obowiązującego.

(dowód: akta kontroli str. 20-22, 50-57)

Przestrzeganie przez Placówkę przepisu art. 4 pkt 1 – 11 ustawy zostało zweryfikowane w trakcie obserwacji wychowanków oraz przeprowadzonych z nimi indywidualnych rozmów, w tym zasięgnięcia ich opinii, z uwzględnieniem wieku dzieci, możliwości intelektualnych oraz stopnia dojrzałości poznawczej. Wychowankowie wyrazili wolę do rozmów, wykazując otwartość komunikowania się z osobami kontrolującymi Placówkę.

Dyrektor kontrolowanej jednostki umożliwiał dzieciom osobiste kontakty z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich styczności. Dyrektor Placówki urlopował dzieci na weekendy do domów rodzinnych, ustalając indywidualnie częstotliwość kontaktów z rodzicami. Dzieciom zapewniano stabilne środowisko wychowawcze. Zaznajomiono ich z miejscem zamieszkania, opiekunami i pozostałymi osobami pracującymi w Placówce, a także schematem dnia. Ponadto dzieci posiadały swoje pokoje oraz rzeczy osobiste. Poprzez uczestnictwo w zajęciach sportowo – rekreacyjnych, wychowawczych, wychowankowie kształcili, rozwijali uzdolnienia, zainteresowania, bawiąc się i wypoczywając. W trakcie rozmów indywidualnych z dziećmi ustalono, iż znały one swoje prawa i obowiązki, z którymi byli zapoznani przez Dyrektora Placówki i osoby pracujące z nimi w Placówce. W ramach przygotowania do samodzielnego życia wszyscy sprząтали swoje pokoje, dbając o utrzymanie ich w czystości. U dzieci rozwijano umiejętności samoobsługowe w zakresie higieny osobistej, przygotowywania posiłków i obróbki termicznej żywności, wykorzystania sprzętu AGD, sprawowania zakupów, przestrzegania zasad bezpieczeństwa w życiu codziennym. Uwzględniając wiek dzieci, ich rozwój i możliwości indywidualne, angażowano je do pomocy przy organizacji uroczystości takich jak ważne wydarzenia w życiu, święta, uczono kultury spożywania posiłków oraz zasad zdrowego żywienia. Wychowankowie zgłaszali i wykazywali poczucie bezpieczeństwa, a także możliwość wyrażania opinii w sprawach, które ich dotyczyły. Swobodnie nawiązywali dialog z wychowawcami i Dyrektorem, wykazując bliskość i rozwinięte poczucie więzi. Na podstawie uzyskanych informacji w trakcie rozmów przeprowadzonych z wychowankami stwierdzono, iż w Placówce przestrzegano ich prawa do ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem, a one same wypowiadały się pozytywnie o pracujących z nimi osobach. We wszystkich przypadkach pobyt dzieci w pieczy zastępczej, w tym w kontrolowanej Placówce zaistniał kolejny raz. Dzieci zgłaszały podczas rozmów poczucie poszanowania ich tożsamości religijnej i kulturowej. Będąc w Placówce mogły otwarcie

przedstawić swoją wolę w zakresie uczęszczania do kościoła oraz na lekcje religii. Wychowankowie posiadali wiedzę na temat swojego pochodzenia, a Dyrektor Placówki i wychowawcy podejmowali z nimi rozmowy na ten temat.

Dzieci nie zgłaszały zastrzeżeń dotyczących respektowania ich praw w Placówce, potwierdzając informacje odnoszące się do przestrzegania w niej standardów opieki i wychowania.

(dowód: akta kontroli str. 58–65)

W toku postępowania kontrolnego przeprowadzonego w placówce opiekuńczo – wychowawczej Siemacha Spot 24/7 przy ul. Hercena 14/3 we Wrocławiu, stwierdzono następujące nieprawidłowości wymagające wydania zaleceń pokontrolnych:

1. W 2 przypadkach stwierdzono, iż nie zaproszono przedstawiciela ośrodka adopcyjnego pomimo uregulowanej sytuacji prawnej dzieci.
2. W 1 przypadku Dyrektor Placówki nie zgłosił do ośrodka adopcyjnego informacji o przebywającym w tej Placówce dziecku z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla niego rodziny przysposabiającej.
3. Do wniosku, o którym mowa w art. 100 ust. 4a ustawy, Dyrektor Placówki nie dołączał opinii gminy lub podmiotu prowadzącego pracę z rodziną.
4. Osoba pracująca z dziećmi w Placówce była zatrudniona na stanowisku łączonym jako psycholog - wychowawca.

Wobec powyższego wydaje się zalecenia pokontrolne:

1. Zapraszać do udziału w posiedzeniu zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka przedstawicieli ośrodka adopcyjnego w stosunku do dzieci z uregulowaną sytuacją prawną.

Podstawa prawna: art. 137 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r. poz. 1111 ze zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

2. Zgłaszać informacje o przebywających w Placówce dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną do ośrodków adopcyjnych, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

Podstawa prawna: art. 100 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r. poz. 1111 ze zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

3. Do wniosku o którym mowa w art. 100 ust. 4a ustawy, dołączać opinię gminy lub podmiotu prowadzącego pracę z rodziną.

Podstawa prawna: art. 100 ust. 4a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r. poz. 1111 ze zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

4. Uregulować kwestię zatrudnienia w Placówce osoby pracującej z dziećmi na stanowisku psychologa-wychowawcy.

Podstawa prawna: art. 98 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r. poz. 1111 ze zm.).

Termin realizacji: do 31 marca 2020 r.

Pouczenie:

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r. poz. 1111 ze zm.).

Proszę w terminie do dnia **31 marca 2020 roku** o powiadomienie Wojewody Dolnośląskiego o sposobie realizacji zaleceń, uwag i wniosków przedstawionych w powyższym wystąpieniu pokontrolnym.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Iwona Drelichowska-Stopa
Dyrektor Wydziału
Zdrowia i Polityki Społecznej

(kierownik komórki do spraw kontroli)

Grzegorz Komisarz
.....
(przewodniczący zespołu inspektorów)

E. Moinet
.....
(członek zespołu inspektorów)